

καλλιτέχνες μας, σάν στηθῆ τὸ νεώτερο μουσεῖο τῆς Ῥωμαϊκῆς τέχνης, τότε ἡ τέχνη πήρε τὸ δρόμο της.

Ὡς τότες πρέπει νὰ δουλέψουμε μὲ ἔργα, γιὰ τὴν Ἰδέα, νὰ δημιουργηθῆ τέχνη στὴν Ἑλλάδα, ὄχι γιὰ νὰ γενοῦμε ἀρχηγοί, χωρὶς ἐπίδειξη, χαλάστρα τῶν εὐγενικῶν σκοπῶν—ὄχι μὲ λόγια· ὅσοι αἰστάνουνται μέσα τους τὴ φωτιά, ἄς δουλέψουνε συναιδελφικὰ τὸ ἔργο τους· θὰ τρανέψῃ τὸν ἀγῶνα· οἱ ποιητὲς καὶ οἱ αἰσταντικοὶ ἄς μελετήσουνε καὶ ἄς γράψουνε γιὰ τὴν τέχνη.

Δὲν ἔχουμε βιβλία γιὰ τὴν τέχνη· ἄς μὴ ξεχνοῦμε πὼς ἡ φιλολογία μας πρέπει νὰ ἐμπνευστῆ κι ἀπ' τὴ μεριά πού παραπονιέμαι καρτεροῦνε οἱ ἄλλες ἀδερφές της. Χωρὶς τέτοια τροφή δὲ γεννήθηκε ποτὲς τέχνη διανοητικὴ· καρτεροῦμε νὰ μάθουμε, ν' ἀκοῦμε καὶ νὰ βλέπουμε μὲ τὰ στολίδια τοῦ νοῦ, μέσ' στῶν ρυθμῶν τὴ στράτα προσμένουμε, τριγύρω στὸ μεγάλο μας ποιητὴ!

Πρωτομαστόροι, μελωδοί, ζωγράφοι ἔλατε, ὦ πλάστες, Ζωγράφε ἀπὸ τὸ μελωδὸ, κ' ἐσὺ ἀπὸ τὸ ζωγράφο βοηθήσου, μελωδέ, κ' ἐμπρός! Δόστε τὰ χέρια, πάρτε συντροφικὰ τὸ φῶσμα καὶ ψάλτε καὶ ἱστορίστε.
(ΠΑΛΑΜΑ Ἀπ' τὴ «Φλογέρα τοῦ Βασιλιά», λόγος 10ος)

ΑΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΛΕΣ

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΔΟΥ : «ΑΚΤΙΝΕΣ Ν.»,

Σ' ἓνα σακκουλάκι ἔχουμε ρίξει ὅλα τὰ εἶδη τῶν σκημικῶν ἔργων κι ἀνακατεύουμε γιὰ νὰ τραβήξουμε—σὰ στὸν Κλύθωνα, ἓνα.

Ὁ συγγραφέας τῆς «Πολυγαμίας» μὲ τὸ νέο του ἔργο μᾶς δίνει ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ θεάτρου μαζεμένα σάν ἓνα εἶδος «ποπορι» ὀπερέττας. Ὅ,τι ζητήσετε, ὅ,τι πιθυμήσετε, ὅ,τι σᾶς ἀρέσει, τὸ βρίσκετε στὶς «Ἀκτίνες Ν.». Χοντροκομμένη φάρσα, ἡ δεύτερη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξης, μεταξύ Κωστή καὶ Κωστάκη ἐξαδέρφου, ποὶ ζητᾷ ἀπὸ τὸν πρῶτο νὰ τοῦ δανείσει τὴ γκαρσονιέρα γιὰ νὰ φέρει τὴ Δ, δα Κωστοῦλα καὶ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ φάει. Κομειδύλλιο, οἱ ἐρωτικὲς ἱερομολόγησες, τὰ πρόχειρα στεφανώματα στὶς σκηνές· Κωστῆ μὲ Κωσταντινιά καὶ Κωστῆ μὲ Κωστοῦλα. Δράμα τῆς παλαιϊκῆς σχολῆς, μὲ τοὺς μονότονους μονόλογους τοῦ Κωστή. Ὀνειρόγραμμα, τὸ φινάλε τῆς πρώτης πράξης, πού ὁ Κωστής νείρεται, καὶ ἡ αὐλαία πέφτει, ἀργά, σιγαλινά, ἥρεμα. Πλαστοτραγωδία, ἐπιθεώρηση, ἔργο ἀκατάλληλο διὰ δεσποινίδας καί... ἄντρες· Τραγωδία καὶ ἡ συνολικὴ πνοὴ τοῦ ἔργου μιά ἐναίσμητη ψυχιατρικὴ μελέτη : Πὼς ἓνας ἄνθρωπος, ἐνῶ στὸ κάθε τι τοῦ ἐξωτερικοῦ του, ἡ ἀσχημιὰ τοῦ προσώπου, ἡ προστυχιὰ τρόπων κτλ. χάνεται ὁ ἀρνητικὸς ἠλεκτρισμὸς, ἡ ἀποκρουστικότητα, κατορθώνει μὲ τὸ θετικὸ ἠλεκτρισμὸ πού ἔχει ἐσώψυχά του καὶ τὸν ὅποιον ἐκπέμπει διὰ τῶν «Α-

κτίνων Ν.» νὰ γίνεται ἀρεστός καὶ κατακτητὴς τῶν γυναικῶν. Νά, ἡ θέσε τοῦ ἔργου, πού στριφογυρίζουν οἱ διάφοροι Κωστήδες. Ἡ βασιλεία τῶν Γιάννηδων λήγει μὲ τὸ νέο ἔργο τοῦ κ. Ξενοπούλου, μὰ οἱ : Κωστής, Κωστάκης, Κωσταντινιά καὶ Κωστοῦλα, δὲν μποροῦν νὰ σκαρῶσουν ἔστω καὶ μισοῦ κοκκόρου γνώση καὶ νὰ στεριώσουν τὴ νέα βασιλεία τῶν Κωστάκηδων.

Οἱ «Ἀκτίνες Ν.» εἶναι ὅ,τι θέλετε, μὰ μόνο comedie δὲν εἶναι, ὅπως τὴ βάπτισε ὁ συγγραφέας τους. Ἀλήθεια, εἶναι πολὺ ἄτυχος ὁ καημένος κ. Ξενοπούλος. Δὲν εἶδατε ποῦ καὶ τὴν «Πολυγαμία» βρέθηκε στὴ δύσκολη θέση νὰ τὴ βαπτίσει Κομωδία—Φάρσα;

Ὅτε ἡ δροσερότητα, ἡ φυσικότητα τοῦ διαλόγου πού χαρραχτρίζει ἄλλα ἔργα τοῦ ἴδιου συγγραφέα, βρίσκεται σ' ὁ νέο του. Λογοπαίγνια ἔνοστα καὶ πολυειπωμένα. Τὸ μόνο του προτέρημα εἶναι ὅ,τι ξέρει καλά τὴ σκηνὴ ἀφοῦ κατορθώνει μὲ δύο ἀερόλογες πράξεις νὰ κρατάει, ἔστω καὶ σὲ ληθαργώδη κατάστασι, τὸ κοινό.

Οἱ Ἀκτίνες Ν. τοῦ Κωστάκη πού μαγνητίζουν τὶς γυναῖκες, εἶναι οἱ ἴδιες ἀκτίνες πού μεταχειρίζεται ὁ κ. Ξενοπούλος : ὑποχωρητικότητες, ἐπιδειξιότητες, μελιγαλισμοί, ἐλεγειακοὶ τόνοι : «Ὡ τὸ Σεβαστὸν κοινὸν τῆς πρωτεύουσας, τὸ ἔργον μου ἐπειδὴ εἶναι ὑπέροχον θὰ ὑβριστεῖ ἀπὸ τὴν γνωστὴν κλίμακ...—γιὰ τίς πένες καὶ τοὺς θορύβους πού τὸν ἀναδεικνύουν μεγάλο θεατρομάρτυρα καί... συγγραφέα.

ΜΟΝΝΑ ΒΑΝΝΑ — ΜΑΡΙΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Εἰν' οἱ βραδιὲς πού μᾶς δίδει τώρα ἡ Δα Μαρίκα Κοτοπούλη, δροσόλουστες μέσα στὸ κάμμα τῶν Ἐπιθεωρήσεων. Τὸ κοινό, ὅσο κι ἂν φωνάζουν, εἶδαμε μὲ χαρὰ μὲ πὼς παρακολουθεῖ τὶς φιλολογικὲς βραδιὲς ὅπως καὶ τὶς «Παναθηναϊκὲς». Λίγο κουράγιο καὶ κάποια αὐτοθυσία χρειάζεται. Ὅχι ὅλο «Παναθήναια», οὔτε ὅμως καὶ Ἡλέκτρας. Ἀνάλογη ἡ σοβαρὴ θεατρικὴ ἐργασία μὲ τὴν ἀλαφριά. Ἄν εἶχαμε ὅλο «Ἡλέκτρα», «Φλωρεντινὴ Τραγωδία», «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις», «Μόννα Βάννα» τὸν κόσμον δὲ θὰ τονὲ βλέπαμε σχεδὸν καθόλου στὸ θέατρο τῆς Ἀθῆνας Κοτοπούλη. Μὰ κι ἂν κλείναμε μιά θεατρικὴ σαζὸν μ' «Ἐπιθεώρηση», ὅπως πέρουσι—πάλι θὰ εἶταν ἀδικήμα, ἀφοῦ δὲ θὰ βλέπαμε τὴ μεγάλῃ μας τραγωδία, παρὰ μόνο δούλα καὶ τραγουδίστρα.

Ἡ Δα Κοτοπούλη ἀπόδειξε ἀκόμη γιὰ μιά φορὰ πὼς εἶναι ἀγνή τεχνίτρα. Ἐνας ἄρσενος ἔφηβος μὲ κορμοστασιῶν Ὀλυμπισιαν, ὁ Μάριος Παλαιολόγος, αἰσθάνθηκε πὼς κάτι τὸν ἐσπρωχνε σ' ἀγκάλιασμα τῆς Τέχνης. Εἶτανε γεννημένος γιὰ τὸ θέατρο, ἐπάτησε τὸ πάγκο. Ὅχι μὲ κερδοσκοπικὲς βλέψεις, μὰ ἀπὸ ἱερὴν ἀγάπη στὴ σκηνή. Ξαναζωντανεῖ ἡ ἐποχὴ τοῦ Χρηστομιάνου. Βρῆκε τὸ δάσκαλο πού τοῦπρεπε. Ἡ Δα Κοτοπούλη τὸν ὠδήγησε στὰ ἀνθοτόπια τῆς Τέχνης. Τοῦ μπιστεύθηκε στὰ χέρια ἓνα βαρυτίμητο φινιάχτο. Τὸ ρόλο τοῦ Πριγκιβάλλη. Κι ὁ Μάριος Παλαιολόγος προσπάθησε νὰ φανεῖ ὁ ἄξιος φρουρός. Ὁ ρόλος τοῦ ἔστεκε.

Πρωτόβγαλτος στὴ σκηνή! Τὴ ματιὰ δὲν τὴ ρίχνει φοβισμένη τριγύρω. Οἱ κινήσες του δὲν εἶναι πλαδαρές. Ἡ φωνὴ του δὲν εἶναι ραϊσμένη. Εἰν' ἡ φωνὴ τοῦ Πολεμάρχου, τοῦ Πριγκιβάλλη... Ἐἶνα κακὸ μονάχα εἶχε, πού τὴ δεύτερη φορὰ πού ἔπαιξε τὸ εἶχε μετριάσει· δὲ χρωμάτι-

ξε όσο έπρεπε και βιαζότανε λιγάκι, κι αυτό, καθώς φαίνεται, γιατί δὲ θάκουγε ὑποβολέ', θάχε μάθει τὸ ρόλο του ἀπ' ἔξω. Ἡ ἀπαγγελία του κρουστή κυλι ὕσε. Μπράβο! Δὲν τράβαγε τίς λέξεις ἀπ' τὸ στόμα, οὔτε βότσαλα εἴντουσαν, δ' τως σ' ἐνός ἄλλου ἠθοποιοῦ πού ἐνσαρκώθηκε τὸ ρόλο τοῦ Πρίγκηπα στὴ «Φλωρεντίνη Τραγωδία» γιὰ νὰ τὸν δολοφονήσει.

Ὁ Μάριος Παλαιολόγος ὑπόσχεται πολλά και θὰ γίνε γλήγορα καλὸς τεχνίτης, ἀρκεῖ μόνον, νὰ μὴν παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ παινέματα και νὰ μὴ τσακίσει ἀπὸ τίς φωνές τῶν ἐφημερίδων και νὰ προσέχει πιστικά τὴ μεγάλη του δασκάλισσα, τὴ Δ. δα Κοτοπούλη, τὴν ὀνειρώδικη Μόννα Βάννα!

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Γεωργικὰ μαθήματα

Διαταγῇ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διοργανοῦνται και ἐφέτος σειραὶ γεωπονικῶν μαθημάτων ἐν τῇ Γεωργικῇ σταθμῇ Ἀθηνῶν ὑπὸ εἰδικῶν καθηγητῶν ὀρισθησομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Εἰς ταῦτα γίνονται δεκτοὶ ὡς ἀκροαταὶ οἱ βουλόμενοι ὑποβάλλοντες αἴτησιν ἐπὶ πεντηκονταλέπτου χαρτοσήμου ἀπὸ τοῦδε πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον.

Τὰ μαθήματα, ἀρχόμενα ἀπὸ 20 Ἰουνίου και λήγοντα τὴν 30 Ἰουλίου ἐ. ἔ. θὰ διδασκῶσιν εἰς τρία τμήματα ἀκροατῶν.

Τμήμα Α. Γεωπονικὰ, ζωοτεχνικὰ και οἰκονομολογικὰ

Περὶ καλλιιεργείας σιτηρῶν, κτηνοτροφικῶν και βόμηχανικῶν φυτῶν. Περὶ χημικῶν λιπασμάτων. Περὶ ὑγιεινῆς τῶν κτηνῶν, περὶ ἐμβολιασμοῦ κατὰ τοῦ ἀνθρακὸς ἐμφλογίας κλπ. Περὶ ἀσθενειῶν ἀμπέλων ἐλαίας και ἄλλων δένδρων. Περὶ γεωργικῶν συνεταιρισμῶν και πρακτικῆς γεωργικῆς λογιστικῆς.

Ὁρα: ἐν συνόλῳ 60 κατ' ἰδιαιτέρον πρόγραμμα.

Τμήμα Β. Οἰνολογικὰ

Ὁρα: θεωρίας 20 και πρακτικῶν ἀσκήσεων 40 ἐν οἰνολογικοῖς ἐργαστηρίοις.

Τμήμα Γ. Μελισσοκομικὰ

Μαθήματα και ἀσκήσεις ἐν ὅλῳ ὧραι 40.

Τὰ μαθήματα ταῦτα θὰ ἐπακολουθήσωσιν ἐλλειψομερικῶς προαιρετικῶς εἰς σχετικὰς ἐγκαταστάσεις πέραξ τῶν Ἀθηνῶν.

Δημοσιευθῆτω μόνον διὰ τῶν ἐχουσῶν ἐγγράφων ἐντολῶν ἐφημερίδων.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας)

„Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΧΤΗΣ” ΚΑΙ „ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ”

(Ἐνα κριτικὸ γράμμα)

Ὁ Ἑλληνοστὴς κ. Ε. Clément ἔστειλε στὸν Ταγκόπουλο τὸ ἀκόλουθο κριτικὸ γράμμα, πού δημοσιεύθηκε και γαλλικά πρὸ τρεῖς μῆνες στὴν «Echo d' Athènes».

Ἀγαπητὲ κ. Ταγκόπουλε,

Εἶναι πιά καιρὸς νὰ σὰς εὐχαριστήσω πού μοῦ στείλατε τὸν «Ἀρχισυντάχτη» σας και νὰ σὰς πῶ μὲ πόσο ἐνδιαφέρο και μὲ πόση εὐχαρίστηση τόνε διάβασα.

Ἡ σατυρικὴ σας κωμῶδια (comédie satirique) ἀκολουθεῖ τὴ σειρά πού ἀρχίσατε μὲ τὸ κοινωνικὸ δρᾶμα «Ζωντανοὶ και Πεθνημένοι» και συνεχίσατε μὲ τὸν «Ἀσωτο», τίς «Ἀλυσίδες», και «Στὴν ὀξόπορτα».

Ἐχετε ἀναλάβει νὰ σημαδεύετε ὅλες τίς ἀσκήμιες, νὰ χύνετε φῶς ἀπάνω σ' ὅλες τίς πληγῆς πού ἔχουτε ἀνοίξει: στὸν τόπο σας τὰ πολιτικὰ ἔθνη και οἱ κοινωνικὲς συνθήκες και πού μποροῦνε νὰ οὐδύνουνε κάθε του ζωντανὴ δύναμη. Ὅστερ' ἀπὸ τὴν ἀρχαιομανία, πού εἶναι ἱκανὴ νὰ στερέψη τίς πηγές τῆς ἐθνικῆς δράσης γιὰ μελλούμενα ἔργα, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φανατισμὸ και τὴν πνευματικὴ μισαλλοδοξία, ὅστερ' ἀπὸ τοὺς ἀνταγωνισμοὺς και τοὺς ἐξευτελισμοὺς τοῦ ὑποψήφιου πού, ἀδιαφορώντας γιὰ τὸ δημόσιο καλὸ, κοιτάζει πῶς νὰ χορτάσει τὴ φιλοδοξία του και τὴν ἀπληστία του, και ὅστερ' ἀπ' τὸν κυνικὸ ἐγωισμὸ τοῦ παραλῆ πού γιὰ τίποτα δὲ λογαριάζει τὴν τιμὴ τοῦ κοριτοῦ πού ἔχει: πλανέψει μὲ τὰ ταξίματα του, μᾶς παρουσιάζετε τώρα τὸ δημοσιογραφικὸ κόσμο, τὴ δημοσιογραφία, τὴν τρομερὴ αὐτὴ δύναμη στὸ μηχανισμὸ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Μᾶς πηγαίνεται: μέσα στὴν ἐφημεριδογραφικὴ ἀνὴ κούζινα, ὅπου ὁ διευθυντὴς δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρά πῶς νὰ σερβίρη φαγὶὰ πού θὰ ἀκριβοπληρωθῶσιν και πού θὰ θρέψουνε καλῆτερα τὸν ἴδιο.

Εἶναι, ὅπως τὸ λέτε, «ἔμορφος κόσμος». Ζεῖ μέσα σὲ τέτοιαν ἀνηθικότητα, ἀναπνέει τόσο φυσικὰ τὸν ἐγωισμὸ και τὸ ψέμα, πού δείχνει: φανερὰ τὴ διαφθορά του μὲ τὴν ἀφέλεια τοῦ ἀλλοῦ παιδιοῦ πού ξεσκεπάζει τὴ γύμνια τοῦ κορμιοῦ του.

Αὐτὸν τὸν κόσμὸ τὸν ἔχετε σχεδιάσει πολὺ ἀληθινά. Βλέπει κανεὶς στὸ ζῳγράφιμά σας μιὰ καταπληκτικὴ παρατηρητικότητα, τὸ ρεαλισμὸ πού ἀτομικεύει γενικὸς τύπος και δημιουργεῖ ἀπ' αὐτοὺς ἐλοζῶντα πρόσωπα, μὲ τὴν ξεχωριστὴ τους φυ-